

شورای عالی حوزه علمیه قم
مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران
مدرسه علمیه فاطمه الزهرا (سلام الله علیها) شهرستان
کامیاران
عنوان

بررسی شخصیت جوان از منظر آیات و روایات

استاد راهنما
سرکار خانم زهرا رنجبر

پژوهشگر
مریم کرمعلی گیلانه، فاطمه ندیمی، سمیرا کولانی، کوثر یوسفی راد

پاییز ۹۷

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

چکیده :

دوره نوجوانی و جوانی، مرحله‌ای حساس از شکل‌گیری شخصیت انسان است که شناخت ویژگیهای آن و توجه به عواملی که در شکل دادن به‌ساختار شخصیتی جوان نقش اساسی دارد از نیازهای مقدماتی ولی ضروری جوانان و اولیاء تربیت و مربیان پرورشی به‌شمار می‌رود. ضرورت این امر تجربه‌ای است ملموس و مشهود برای همه آنانی که با عنایت به این مهم، دوره جوانی را سپری کرده و به مراحل بعدی رسیده‌اند. چه اینکه در رهنمودهای دینی نیز با اهتمام ویژه‌ای به این مرحله نگریسته شده و تلاش شده است اذهان متوجه اهمیت آن گردد. پرواضح است که شکل‌گیری ساختار شخصیت آدمی از نخستین روزهای زندگی و حتی پیش از آن آغاز می‌شود و این امر تا آخرین لحظات حیات ادامه می‌یابد اما سالهای نخستین زندگی بویژه دوره نوجوانی و جوانی که علاوه بر ویژگیهای روحی و جسمی این دوره، گام نهادن در جامعه و قرار گرفتن در روابط و مناسبات اجتماعی نیز به صورتی بسیار شاخص در ساختار روحی و شخصیتی و منش انسانی فرد تاثیر می‌گذارد را نمی‌توان به امید سالهای بعد رها کرد. جوان با احساس شخصیت مستقل همزمان با حضور در جامعه و شکل دادن به روابط اجتماعی خود، مرحله‌ای بسیار حساس از حیات انسانی خویش را تجربه می‌کند و آغاز این تجربه اگر با آموزشها و آگاهیهای لازم و واقع‌بینی و خردورزی کافی همراه نباشد آفتها و خطرهایی را در پی دارد که چه بسا مسیر زندگی او را کاملاً دگرگون می‌سازد و تجربه‌های تلخی را بر جای می‌گذارد. مسئولیت دست‌اندرکاران آموزشی و اولیاء تربیتی نسبت به مقطع سنین جوانی بسیار سنگین، حساس و باظرافت است. این مسئولیت را تنهایی‌توان با آمیزه‌ای از جامع‌نگری، حسن تدبیر، بردباری، دلسوزی، آگاهی‌کافی، و همفکری به انجام رساند. هر گونه شتابزدگی، یکسویه‌نگری، افراط، سهل‌انگاری و برخورد های ناشیانه می‌تواند آثار نامطلوب و

گاه جبران ناپذیری را بر جای گذارد

شناخت نقاط عطف در زندگی و شخصیت و ساختار روحی جوان، نیازها، عوامل تاثیرگذار، موانع بازدارنده، و آگاهی از شاخصهای رشد و کمال در جوان و نوجوان، ضرورتی است که هم جوانان در شکل‌دهی حیح شخصیت خویش، سخت نیازمند آنند و هم اولیاء و مربیان تربیتی و آموزشی و نیز مراکز و محافلی که مساله جوان در حوزه م مسؤولیت آنان می‌گنجد.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

.....	مقدمه
..... ۱	

فصل اول: کلیات

۱- ضرورت و تبیین

.....موضوع.....

۲.....

۲- ضرورت و اهمیت

.....موضوع.....

۴.....

۳- اهداف و فواید

.....تحقیق.....

۵.....

۴- پیشینه و سابقه

.....موضوع.....

۶.....

۵- فرضیه، ساختار و محدوده

.....تحقیق.....

۱۰.....

۶- سؤالات

.....تحقیق.....

۱۰.....

۷- روش

.....تحقیق.....

۱۱.....

۸- محدودیت ها، مشکلات و موانع

.....تحقیق.....

۱۲

پدر وظیفه دارد با تمام وجود از پاره تن خود مراقبت و مواظبت به عمل آمده تا فرزندش رشد و تعالی یابد. ارتقاء و استحکامی که فرزند به دست می آورد، در درجه اول مربوط به تلاش و کوشش پدر است. چنانچه تباهی و فساد دامنگیر فرزند شود در درجه اول مردم پدر را مسئول می دانند.

نکته اساسی اینکه خداوند متعال، مسئولیت تربیتی جوانان را در عهده، پدر و مادران قرار داده است و از اینجا مستوان پی برد که رسالت تربیت و سازندگی فرزند در درجه اول بر عهده، پدر و مادر قرار دارد. به همین مناسبت تربیت فرزند جزء حقوق واجب قلمداد شده است.

علی (ع) در نهج البلاغه می فرماید:
فرزند بر پدر حقی دارد، چنانچه پدر نیز بر فرزندش حقی دارد.

حق فرزند بر پدر این است که اسم نیکویی بر او بگذارد، او را ادب و تربیت کند و وبه او قرآن بیاموزد.

هدف و مقصود تربیت قرآن، وصول انسان به مقام ارزشمند خلیفه الهی است. متأسفانه مکاتب غربی بیشترین اهتمام خود را درباره تربیت جوانان، بر محور امور زیست و رشد جسمانی قرار می دهد و درباره امور عبادی و معنوی ساکت هستند در حالی که از نظر قرآن، علاوه بر بعد جسمانی دارای ذخایر بسیار ارزنده و ارزشمندی است که اگر به وسیله تربیت اسلامی و قرآن به رشد نوجوان پردازیم، هم از نظر مادی و

جسمانی و هم از نظر روحی و روانی و معنوی
ارزشمندی های او به فصلیت خواهد رسید.

نتیجه گیری:

دوره نوجوانی از مهم ترین و حساس ترین دوره های
زیرا در این دوره زندگی انسان به شمار می رود
نوجوان به دنبال یافتن هویت خویش، در مسیر شکل
دادن به شخصیتی متکی به خود گام برمی دارد. سؤالات
متعددی نیز در ذهن نوجوان نقش می بندد که چنانچه
نتواند پاسخی مناسب برای آن ها بیابد، چه بسا ممکن
است شخصیتی متزلزل و احياناً دوگانه پیدا کند.
بنابراین، شناخت جنبه های مهم جسمانی، روانی،
اجتماعی، عقلانی و اخلاقی نوجوانان این توانایی را
به نوجوان و اطرافیان او می دهد تا شیوه صحیح

برخورد با تغییرات جسمی - روانی به وجود آمده را بدانند و تا حدی از بروز ناسازگاری های خاص این دوران جلوگیری نمایند. این مقاله، نیم نگاهی به جنبه های مهم شخصیت نوجوانان انداخته است. جوان در جامعه دارای شخصیت و منزلت والایی است.

فهرست منابع:

- ۱- آشتیانی، مهدی، تعلیقت شیقت علی شرح منظومه السبزواری، جلد یک: امنطقریا، قم، ۱۴۰۴.
- ۲- _____، اساس التوحید، مباحث قاعده الواحد لا یصدر عنه الا الواحد، چاپ جلال الدین آشتیانی، تهران، ۱۳۷۷ش.
- ۳- ابن منظور، محمد بن مکرم، لسان العرب، جلد پنجم، نشر دار المعرفه، بیروت، ۱۴۰۷.
- ۴- تاج لنگرودی، محمد مهدی، متوسلات راه امیدواران، ناشر: محمد مهدی تاج لنگرودی، چاپ سوم: قم، ۱۳۶۳.

- ۶- ربانی خلخالی، علی، ستاره درخشان
شام، ناشر: مکتب الحسین (ع)، چاپ
اول، قم، ۱۳۷۸ شمسی.
- ۸- دهخدا، علی اکبر، لغت نامه دهخدا، جلو
یک، انتشارات: مؤسسه و چاپ دانشگاه
تهران، تهران، ۱۳۷۷.
- ۹- سیدبن طاووس، اللهوف علی قتلی
الطفوف، تحقیق شیخ فارس
تبریزیان (حسون)، انتشارات اسوه، قم، ۱۴۱۴ق.
- ۱۰- غروی اصفهانی، محمد حسین، دیوان کمپانی
معروف به کمپانی، انتشارات کتب اسلامی، چاپ
دهم، بهار ۱۳۷۲ ش.
- ۱۱- قربانپور دلاور، محمد، هفتاد دو ویژگی از
خصائص حضرت رقیه، انتشارات سمت خدای
سبحان، قم، ۱۳۹۳.
- ۱۲- محمودی اشتهاردی، محمد، سرگذشت حضرت
رقیه، نشر مطهر، تهران، ۱۳۷۵.
- ۱۳- مؤسسه کلمات امام حسین جمعی از
نویسندگان، معهد تحقیقات
باقرالعلوم، دارالمعروف، قم، اول، ۱۴۱۵ق.
- ۱۴- معین، محمد، فرهنگ فارسی معین، چاپ
دوم، جلد چهارده، به اهتمام علزاده، محمود
ناصری، ویرایش مجدد زهرا اسفندیاری، شیما
جراحی، ۱۳۸۶.

www.tebyan.ir

www.karbobala.com.ir

www.rahenour.ir

www.vagehyab.com.ir